

Вх.№ 506-НО-05/17.05.2018

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Влада Кирилова Пенева,
член на Научно жури, определено със заповед №38/21.03.2018)
по процедура за защита на дисертация за придобиване на научната и образователна степен
„доктор” на Десислава Стоянова Стоянова
дисертационна тема
"Видов състав, екологични изисквания и разпространение в България на водни
хетероптери (Heteroptera, Nepomorpha)"
(научна специалност "Екология и опазване на екосистемите")

Актуалност и значимост на темата

Хетероптерите са много важна част на водните местообитания и имат съществено място в трофичните мрежи, което им отрежда и важни индикаторни способности. Това определя и значението на изследванията, представени в настоящата дисертация.

Материал и методи

Материалът, на който се основава този труд, събиран в продължение на 12 години, е представителен, както по отношение на находища, така и по отношение количество, и достатъчен за обосноваване на изводите и заключенията. Обработени и определени от докторантката са значителен брой екземпляри - над 15000. За разработване на дисертационния труд Д. Стоянова е овладяла методи за полева работа и лабораторни техники за изследване на групата, включително редица цитогенетични. В допълнение, трябва да се отбележат и усвоените програми и подходи за екологични анализи.

Постижения и приноси

Добре формулираната цел и задачите за нейното осъществяване, обилният материал и подходящият богат набор от приложени методи обуславят значимостта на постигнатите резултати и приноси. Актуализиран е видовият списък на водните хетероптери от инфраразред Nepomorpha у нас, анализирани са таксономичната структура на фауната и срещаемостта на отделните видове. Изследвано е разпространението и фаунистичните комплекси на хетероптерите в отделните типове водни местообитания, класифицирани по EUNIS, които са разгледани и по отношение на Директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна. Представени са най-важните типове местообитания за поддържане на високо разнообразие от водни хетероптери. Специално внимание е обърнато на стенобионтния вид с потенциално консервационно значение *Aphelocheirus aestivalis* и е разработен модел с прогностичен характер за неговото разпространение. На основата на нощни сборове с лампа в поддържан резерват „Сребърна е изследвано влиянието на някои екологични фактори за разселването на водни хетероптери от семейство Coreixidae“. Особен интерес представляват получените нови цитогенетични данни за общо 8 вида хетероптери, в това число и за един монотипичен род, който не е бил изучаван досега. Оценявам високо получените резултати и приноси, направени в три направления – фаунистика, екология и цитогенетика на водни хетероптери.

Образователна програма

Докторантката е преминала различни обучителни курсове, които са ѝ помогнали да се изгради като учен-ентомолог с експертиза в цитогенетиката и екологията, придобил разнообразни умения и познания.

Участие в проекти

По време на докторантурата си, Д. Стоянова участва в разработването на 3 проекти, което я представя като организирана, работоспособна и с умения да работи в екип.

Публикационна активност

Докторантката има активна публикационна дейност по темата на дисертацията, с която далеч надхвърля минималните изисквания. Списъкът съдържа 6 статии – 4 публикувани и 2 под печат, 5 – в списания с импакт фактор. В 5 статии Стоянова е първи автор, има една самостоятелна публикация. Част от резултатите по дисертацията са представени (5 доклада и 2 постера) на 2 международни, един национален с международно участие и три национални научни форума.

Общият брой кредити (**666**) надхвърля повече от два пъти изискуемия минимум (250).

Лични качества

Личните ми впечатления от Десислава са много добри, тя е прецизна, работлив и задълбочен изследовател, с подчертани научни интереси, проявява търпение и упоритост при изпълнение на задачите по темата,

Заклучение

В хода на разработване на дисертацията Д. Стоянова се проявява като отговорен, прецизен и упорит изследовател, с ясни научни интереси и мотивация. Изграден специалист в областта на таксономията и екологията на водните хетероптери, с експертиза в областта на цитогенетиката и кариосистематиката, тя би могла самостоятелно да организира и провежда научни изследвания, да анализира получените резултати и да прави следващите от тях изводи и заключения. Дисертационният труд се основава на достатъчно количество материал, приложените методи съответстват на задачите и допринасят съществено в познанието на изследваната група като голяма част от постигнатите резултати имат оригинален характер. Представените материали ме убеждават, че дисертационният труд е лично дело на Десислава Стоянова.

Въз основа на получените резултати и приноси от разработката на дисертационния труд и постигнатите критерии в изпълнението на образователната програма, изказвам своето положително мнение за присъждането на научната и образователна степен „доктор“ на Десислава Стоянова.